

بروزترین و ابرترین
سایت کنکوری کشور

WWW.KONKUR.INFO

درس دوازدهم

رستم و اشکبوس

سخن بر سر پیکار میان ایرانیان و تورانیان است. هنگامی که کیخسرو در ایران بر تخت نشست، افراسیاب در سرزمین توران بر تخت پادشاهی نشسته بود. سپاه توران به یاری سردارانی از سرزمین های دیگر به ایران می تازد. کیخسرو، رستم را به یاری می خواند. اشکبوس، پهلوان سپاه توران، به میدان می آید و مبارز می جوبد. یکی دو تن، از سپاه ایران پای به میدان می نهند اما سرانجام رستم، پیاده به میدان می رود. نبرد رستم با اشکبوس یکی از عالی ترین صحنه های نبرد تن به تن است که در آن طنز گویی و چالاکی و دلاوری و زبان آوری با هم آمیخته است.

۱- خوش سواران و اسپان زدشت زهرام و کیوان، هم بگذشت

قلمره زبانی:

اسپ : اسب / بهرام : سیاره مریخ / کیوان : سیاره زحل / خوش : بانگ و فریاد.

قلمره ادبی:

تناسب (مراعات نظری) : بهرام، کیوان / مجاز: بهرام و کیوان مجاز از «آسمان» / کنایه: «خروش از بهرام و کیوان گذشتن»
کنایه از «فریاد بلند» / اغراق

قلمره فکری:

بانگ و فریاد بلند اسبان در میدان نبرد به اوچ آسمان رفت.

۲- همه تیغ و ساعد خون بود، لعل خوشان دل حاک، در زیر نعل

قلمره زبانی:

تیغ : شمشیر / ساعد : آن بخش از دست که میان مج و آرنج قرار دارد. / لعل : سنگی گران بها به رنگ سرخ /

قلمره ادبی:

تشبیه: (تیغ و ساعد: مشبه؛ لعل: مشبه به؛ سرخ خونین بودن: وجه شبہ / دل خاک: اضافه استعاری / نعل: مجازاً اسب / جناس: لعل، نعل

قلمره فکری:

شمشیر و ساعد سواران مثل لعل، سرخ و خونین شده بود. خاک در زیر پای سواران به ناله و فریاد در آمده بود.

۳- نسانه ایچ باروی خورشید، رنگ بجوش آمده حاک، بر کوه و سنگ

قلمره زبانی:

ایچ : هیچ /

قلمره ادبی:

کنایه: «با روی خورشید نماند رنگ» کنایه از «ترسیدن، خورشید تاریک شد» / «به جوش آمده خاک» کنایه از «مضطرب و آشفته، گرد و خاک بلند شده» / اغراق: به جوش آمدن خاک / تشخیص: خورشید روی داشته باشد / جناس: رنگ، سنگ

قلمره فکری:

گرد و خاک از میان کوه و سنگ بلند شده و جلوی نور خورشید را گرفته و تاریک شده بود.

۴- به لشکر، چنین گفت کاموس گرد که کر آسمان را بباید سپه د

قلمرو زبانی:

کاموسک یکی از فرماندهان سپاه افراسیاب / گرد: پهلوان / سپردن: طی کردن / اغراق: آسمان را طی کردن
قلمرو فکری:

کاموس دلیر به لشکر چنین گفت که اگر می خواهید آسمان را طی کنید (کار خارق العاده ای بکنید) ...

۵- همه تیغ و گرز و کمند آورید به ایرانیان، تنگ و بند آورید

قلمرو زبانی:

گرز: نوعی اسلحه قدیمی دارای دسته‌ای که سر آن گرد و بزرگ بود و برای ضربه زدن به کار می رفت / کمند: دام و طنابی که در جنگ برگردان دشمن انداخته به جانب خود کشند. / تنگ: رنج و اندوه، ضد فراخ

قلمرو فکری:

تیغ و گرز بیاورید و عرصه را به ایرانیان تنگ کنید و با کمند آن‌ها را به بند بکشید.

۶- دلیسری کج‌نا نام او اشکبوس همی بر خروشید برسان کوس

قلمرو زبانی:

کجا: که (ویژگی سبک قدیم) / همی بر خروشید: بر می خروشید (ماضی استمراری) / کوس: طبل بزرگ، دُھل

قلمرو ادبی:

تشبیه: اشکبوس همانند طبل جنگی خروشید) / تشخیص: طبل بخروشد

قلمرو فکری:

پهلوانی که نام او اشکبوس بود همانند طبل جنگی فریاد کشید

۷- بیامد که جوید ز ایران، نبرد سر هم نبرد اندر آرد بگرد

قلمرو زبانی:

هم نبرد: حریف

قلمرو ادبی:

ایران: مجاز از سپاه ایران / کنایه: «سر به گرد آوردن» کنایه از «نایود کردن» / واژ آرایی حرف ن ر «

قلمرو فکری:

به میدان جنگ آمد تا از ایرانیان مبارز بطلبید و آن مبارز را شکست دهد.

۸- بشد تیز رکام با خود و گبر همی گرد رزم اندر آمد به ابر

قلمرو زبانی:

بسد: رفت / تیز: به سرعت / خود: کلاه جنگی / گبر: نوعی جامه جنگی، چهستان /

قلمرو ادبی:

ابر: مجاز از آسمان / اغراق: گرد و خاک به ابر برسد / جناس: گبر، ابر

قلمرو فکری:

رهام به سرعت با کلاه جنگی و زره به میدان جنگ رفت به گونه‌ای که گرد و غبارش به آسمان برخاست.

۹- برآهیخت رهام با اشکبوس برا آمد زهر دو سپه، بوق و کوس

قلمرو زبانی:

برآهیخت: جنگید / بوق: شیپور جنگی / کوس: طبل جنگی

قلمرو ادبی:

تناسب: بوق، کوس / سپه: مجاز از افراد سپاه بوق / کوس: مجاز از صدای بوق و کوس

قلمرو فکری:

رهام با اشکبوس گلاویز شد و از هر دو سپاه صدای بوق و شیپور برخاست.

۱۰- بکرزکران دست برد اشکبوس زمین آهنیش شد، پھرس آبنوس

قلمرو زبانی:

گرز: وسیله جنگی / گران: سنگین / آبنوس: درختی است که چوب آن سیاه، سخت و سنگین و گرانبه است /

قلمرو ادبی:

تشبیه: (زمین مانند آهن شد) سپهر آبنوس شد (تشبیه) / اغراق (آسمان تیره و تار شود از گرد و غبار) / مجاز: زمین و سپهر مجاز از همه جا

قلمرو فکری:

وقتی اشکبوس گرز سنگین خود را به دست گرفت زمین مثل آهن خود را محکم کرد و آسمان تیره و تار شد.

۱۱- برآهیخت رهام، گرزکران غنی شد زپیکار دست سران

قلمرو زبانی:

برآهیخت: برکشید / گران: سنگین / غمی شد: خسته و ناتوان شد / سران: پهلوانان (رهام و اشکبوس)

قلمرو فکری:

رهام گرز سنگینش را بیرون کشید، دست آن ها از نبرد با گرز های سنگین خسته شد.

۱۲- چورکام گشت از کشانی ستوه پیچید زو روی و شد سوی کوه

قلمرو زبانی:

ستوه: خسته و درمانده / شد: رفت، فرار کرد

قلمرو ادبی:

کنایه: روی بیچیدن: روی برگرداندن، فرار کردن / روی و سوی: جناس ناقص اختلافی

قلمرو فکری:

وقتی رهام از جنگ با اشکبوس درمانده شد، از او روی برگرداند و به سوی کوه فرار کرد.

۱۳- زقلب سپاه اندر آشفت طوس بزد اسب، کاید بر اشکبوس

قلمرو زبانی:

قلب سپاه: مرکز سپاه / کاید: که بیاید / بزد اسب: اسب را به حرکت درآورد / بزد اسب: اسب را به حرکت در آورد.

قلمرو فکری:

طوس فرماندهی سپاه ناراحت شد، سوار بر اسب گشت تا برای مبارزه با اشکبوس به میدان جنگ بیاید.

۱۴- تهمن برآشت و با طوس گفت که رهام را جام باده است جنت

قلمرو زبانی:

تهمن: پهلوان، لقب رستم / مصراع دوم: رهام جفت جام باده است را: بدل از کسره، فک اضافه / باده: شراب / جفت: همدم، یار /

قلمرو ادبی:

جفت جام باده بودن: کنایه از توانایی جنگ نداشتن. اهل عیش و نوش بودن / تشخیص: (این که جام باده یار کسی باشد) کنایه: مصراع دوم کنایه از «رهام مرد جنگ نیست» / جناس: گفت و جفت

قلمرو فکری:

rstem خشمگین شد و به تو س گفت، که رهام مرد جنگ و مبارزه نیست او مرد عیش و نوش است...

۱۵- تو قلب سپه را به آین بدار من اکون، پیاده، کشم کارزار

قلمرو زبانی:

قلب سپه: مرکز سپاه / به آینین: با نظم / کارزار: جنگ

قلمرو فکری:

تو از مرکز سپاه خوب محافظت کن من اکنون پیاده با او می جنگم.

۱۶- کمان به زه را به بازو گلند به بند کمر بر، بند تیسه چند

قلمرو زبانی:

کمان به زه: کمان آماده / به بند کمر بر: آوردن دو حرف اضافه برای یک متمم (نشانه سبک قدیم)

قلمرو ادبی:

کمان به زه: کنایه از «کمان آماده برای تیراندازی» / مراجعات نظیر: کمان، زه، تیر

قلمرو فکری:

rstem کمان آماده را به بازوی خود افکند و چند تیر به بند کمر خود زد (قرارداد)

۱۷- خروشید: کای مرد زم آزمای هماورت آمد، مژواز جای

قلمرو زبانی:

خروشید: فریاد زد / مرد زم آزمای: مرد جنگجو (صفت فاعلی مرکب مرخم) / هماورد: حریف / مشو باز جای: فرار نکن، بایست

قلمرو ادبی:

مشو باز جای: کنایه از «فرار نکن»

قلمرو فکری:

rstem فریاد زد که ای مرد جنگ طلب، حریف تو آمد فرار نکن.

۱۸- کشانی بخن دید و خیره باند عنان را گران کرد و او را بخواز

قلمرو زبانی:

خیره بماند: تعجب کرد / عنان: دهننه، افسار

قلمرو ادبی:

عنان گران کردن: کنایه از «ایستادن»

قلمرو فکری :

اشکبوس خندید و تعجب کرد، افسار اسب را کشید و ایستاد و رستم را صدا زد.

۱۹- بُوكفت خندهان؛ که نام تو چیست؟ تن بی سرت را که خواهد گزینست؟

قلمرو ادبی:

مصارع دوم: کنایه از «کشته شدن رستم» / بیت دارای طنز است

قلمرو فکری :

اشکبوس با خنده گفت نام تو چیست؟ چه کسی بر تن بی سر تو گریه خواهد کرد؟ (حتماً تو را خواهم کشت)

۲۰- تهشتن چنین داد پاخ که نام چپری کزین پس نیزی تو کام

قلمرو زبانی :

کام: مجازاً به معنی «مراد، آرزو» است.

قلمرو ادبی:

جناس: نام، کام

قلمرو فکری :

رستم چنین جواب داد که چرا نام مرا می پرسی؟ بدون شک بعد از این زنده نخواهی ماند تا به آرزویت برسی.

۲۱- مسر امدم نام، مسک تو کرد زمانه مسرا پک ترگ تو کرد

قلمرو زبانی :

را : در مصارع اول ، بدل از کسره است(فک اضافه) (مادرم نامِ من ...) / پتک : ابزاری مانند چکش بزرگ فولادین / ترگ : کلاه خود /

قلمرو ادبی:

واج آرایی صامت های (م.ر. گ) / تشخیص: (زمانه مانند انسانی است که با پتک مرا بر سرت خواهد کوبید) / ترگ: مجاز از سر / تشبيه: من مانند پتکی هستم / جناس: مرگ، ترگ / بیت دارای طنز است

قلمرو فکری :

مادرم نام مرا «مرگ تو» گذاشت و روزگار مرا وسیله ای برای مرگ تو قرار داد (در هر صورت من باعث مرگ تو هستم)

۲۲- کشانی بُوكفت: بی بارگی به کشتن دهی سر به یکبارگی

قلمرو زبانی :

باره: اسب / بی بارگی: بدون اسب /

قلمرو ادبی:

سر: مجاز از «وجود رستم»

قلمرو فکری :

اشکبوس به رستم گفت بدون اسب خودت را به کشتن خواهی داد.

۲۳- تهشتن چنین داد پاخ بدوی: که ای بیحده مسد پرخاش جوی

قلمرو زبانی :

تهمنتن: لقب رستم / پرخاش جو: جنگجو

قلمرو فکری :

رستم به اشکبوس گفت: ای مرد جنگ طلب بیهوده ... (این بیت با بیت بعد موقوف المعانی)

۲۴- پیاده نمیدی که جنگ آورد سرگشان زیر سنگ آورد؟

قلمرو زبانی:

استفهام انکاری: سؤالی که نیاز به پاسخ ندارد و برای تأکید می‌آید.

قلمرو ادبی:

کنایه: «سر زیر سنگ آوردن» کنایه از «نابود کردن» / جناس: جنگ، سنگ

قلمرو فکری:

آیا تاکنون ندیدی که جنگجویان واقعی پیاده به جنگ می‌روند و جنگ طلبان را نابود می‌کنند.

۲۵- هم اکنون تو را ای نبرده سوار پیاده بیاموزمت کارزار

قلمرو زبانی:

نبرده: کارآزموده، ماهر / ت: متهم (به تو) / کارزار: جنگ

قلمرو ادبی:

تضاد: سوار، پیاده (در بیت طنز وجود دارد. شاید امروزه معادل «نبرده سوار» بشود گفت «پهلوان پنبه»)

قلمرو فکری:

ای جنگ جوی سواره اکنون پیاده جنگ کردن را به تو یاد می‌دهم.

۲۶- پیاده مرا زان فرستاد توں که تا اسپ بستانم از اشکبوس

قلمرو زبانی:

زان: به آن دلیل / بستانم: بگیرم

قلمرو فکری:

به این دلیل توں مرا پیاده فرستاد تا اسبت را از تو بگیرم و سوار آن شوم...

مفهوم: تحقیر اشکبوس

۲۷- کشانی بد گفت: «با تو سلح نیشم همی جز فوس و منع»

قلمرو زبانی:

کشانی: اشکبوس کوشانی / سلیح: سلاح (سلیح مُمال سلاح) / فسوس: مسخره کردن، ریشخند / مزیح: مزاح، سخنان غیر جدی، شوخی (مزیح مُمال مزاح)

قلمرو فکری:

اشکبوس به رستم گفت: «تو سلاحی جز مسخره کردن و شوخی کردن نداری. (اهل جنگ نیستی)

۲۸- بود گفت رستم: که تیر و کمان بیسن تا هم اکنون، سر آری زمان

قلمرو ادبی:

کنایه: «سر آری زمان» کنایه از «مرگت فرا رسیده است» / جناس: کمان، زمان / مراعات نظیر: تیر، کمان

قلمرو فکری:

رستم گفت: این تیر و کمانم را ببین که همین الان مرگت فرا می‌رسد.

۲۹- چون ازش به اسپ کرانیله دید کمان را به زه کرد و اندک شد

قلمرو زبانی:

نازش: نازیدن او / گرانمايه: قیمتی، ارزشمند

قلمرو فکری:

وقتی رستم نازیدن او را به اسب خود دید کمان آماده خود را کشید.

۳۰- کی تیس زد برابر اسب اوی که اسب اندر آمد ز بالا به روی

قلمرو زبانی:

بر اول: حرف اضافه بر دوم: سینه / جناس: بر، بر

قلمرو فکری:

آن چنان تیری بر سینه‌ی اسب او زد که اسب از بالا بر زمین افتاد.

۳۱- بخندید رستم، به آواز گفت: که نشین به پیش گرانمایه جفت

قلمرو زبانی:

جفت: همدم / گرانمایه جفت: اسب عزیز / جناس: گفت، جفت / بیت دارای طنز است

قلمرو فکری:

رستم خندید و با صدای بلند گفت اکنون پیش اسب عزیزت بنشین.

۳۲- سزوکه بداری، سرش دکنار زانی برآسایی از کارزار

قلمرو زبانی:

سزد: شایسته است / ش: مضاف الیه (سر او) / کنارک آغوش / برآسایی: استراحت بکنی، آرام بگیری / بیت دارای طنز است

قلمرو فکری:

شایسته است اکنون سر اسب عزیزت را در آغوش بگیری و لحظه‌ای از جنگ کردن دست بکشی.

۳۳- کمان را به زه کرد زد و اشکبوس تنی لرز لرزان و رخ، سندروس

قلمرو زبانی:

سندروس: نوعی صمع درختی زرد رنگ (در اینجا زرد بودن رنگ مورد نظر است) /

قلمرو ادبی:

تشبیه: رخ سندروس (چهره اش مانند سندروس زرد شد) / کنایه: «رخ سندروس شدن» کنایه از «ترسیدن» / کمان به زه: کنایه از کمان آماده تیراندازی / تن لرزان: کنایه از «ترس و وحشت» / واژ آرایی: «ز، ر»

قلمرو فکری:

اشکبوس به سرعت کمانش را آماده کرد در حالی که ترسیده بود و بدنش می‌لرزید.

۳۴- برستم بر آنگه ببارید تیره تمتن بد گفت: بر خیره خیر

قلمرو زبانی:

خیره خیر: بیهوده / به رستم بر: آوردن دو حرف اضافه برای یک متمم(ویژگی سبکی)

قلمرو ادبی:

استعاره مکنیه: ببارید تیر (تیر مانند باران بارید) / اغراق: باریدن تیر

قلمرو فکری:

اشکبوس به سوی رستم تیرهای زیادی را پرتاب کرد. رستم به او گفت بیهوده ...

۳۵- هی رنجه داری تن خویش را   دو بازوی و جان بداندیش را

قلمرو فکری :

بدن و بازوی خود را به رنج می اندازی و روح پلید خود را دچار عذاب می کنی.

۳۶- تمتن بند کمر، برد چنگ   کزین کرد یک چوبه تیر خدنگ

قلمرو زبانی :

گزین کرد : انتخاب کرد / خدنگ: چوبی سخت و محکم که از آن تیر و نیزه می سازند / چوبه : واحد شمارش « تیر »

قلمرو فکری :

رستم دست بود به بند کمرش و یک تیر از چوب خدنگ را انتخاب کرد.

۳۷- یکی تیر الماس پیکان، پوآب   خاده بر او چهار پر عتاب

قلمرو زبانی :

الماس پیکان : دارنده پیکان پولادین ، پیکان تیز

قلمرو ادبی :

تشبیه : نوک تیر مانند آب تیز (درخشان) بود /

قلمرو فکری :

تیری برنده چون الماس که نوک آن را جلا داده و بر آن چهار پر عتاب بسته بودند (را انتخاب کرد)

۳۸- کمان را بساید رستم بچنگ   به شست ازدر آورده، تیر خدنگ

قلمرو زبانی :

شست : انگشتی مانند از جنس استخوان بود که در انگشت شست می کردند و در وقت کمان داری ، زه کمان را با آن می گرفتند /

قلمرو ادبی :

مجاز : « چنگ » مجاز از « دست »

قلمرو فکری :

رستم کمان را در چنگ گرفت و با شست تیر خدنگ را آماده ی پرتاب کرد.

۳۹- بزد ببر و، سینه اشکبوس   پھر آن زمان، دست او داو بوس

قلمرو ادبی :

تشخیص: آسمان مانند کسی است دست را می بوسد / اغراق: آسمان بباید دست کسی را ببوسد / دست بوسیدن : کنایه از تشکر کردن / جناس: بزد ، ببر / واج آرایی : « ب ، س » /

قلمرو فکری :

رستم آنچنان تیر را بر سینه ی اشکبوس زد که آسمان از او تشکر کرد.

۴۰- کشانی هم اندر نمان، جان باد   چنان شد که کفتنی ز مادر نزاد

قلمرو ادبی :

کنایه: « جان دادن » کنایه از « مردن » / اغراق : در جان دادن اشکبوس به طوری که هرگز زاده نشد / واج آرایی : صامت « ن »

قلمرو فکری :

اشکبوس آن چنان به سرعت مُرد که انگار اصلاً از مادر زاده نشده است.

شاہنامه، فردوسی

کارگاه متن پژوهی

قلمرو زبانی

۱- بیت زیر را پس از مرتب سازی اجزای کلام ، به نثر ساده برگردانید.

«بُشْتِيْزَهُ، رَهَمَ بَاخُودُكُبَرٍ هَمِيْ كُرْدُرَزْمَ اَنْدَرْآَمَدَ بَهْبَرٍ»

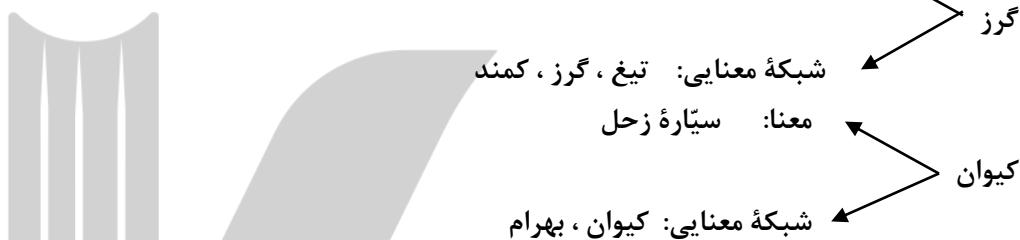
Raham به سرعت با کلاه جنگی و زره به میدان جنگ رفت به گونه ای که گرد و غبارش به آسمان برخاست.

۲- وقتی می گوییم «هار» به یاد چه چیزهایی می افتد؟

درخت، گل، شکوفه، جوانه ، شکفتن و ... از چیزهایی هستند که به ذهن می رسند و به صورت یک مجموعه یا شبکه با هم می آیند؛ به این شبکه ها یا مجموعه ها «شبکه معنایی » می گویند.

اکنون معنای هر واژه را بنویسید؛ آنگاه با انتخاب کلماتی دیگر از متن درس ، برای هر واژه ، شبکه معنایی بسازید.

معنا : نوعی اسلحه قدیمی دارای دسته‌ای که سر آن گرد و بزرگ بود و برای ضربه زدن به کار می رفت

۳- در تاریخ گذشته زبان فارسی، گاهی یک «متهم» همراه با دو حرف اضافه به کار می رفت؛ مانند:

بِجُشیدِ بَر ، تِسْرِهِ كُونْ كُشْتِ روز هَمِيْ كَاسْتِ زَو ، فَرْكِيْتِ فَرْوَز

در این درس ، نمونه دیگری برای این گونه کاربرد متهم پیدا کنید. به بند کمر بر - به رستم بر

۴- گاهی در برخی واژگان مصوت «ا» به مصوت «ی» تبدیل می شود؛ مانند:

- رکاب رکیب

- حجاب حجیب

به این شکل های تغییر یافته ، کلمات «ممال» گفته می شود؛

چند کلمه ممال در متن درس بیابید و بنویسید. سلاح (سلیمان) مزاح (مزح)

قلمرو ادبی:

۱- مفهوم کنایی هر یک از عبارت های زیر را بنویسید:

- عنان گران کردن: **ایستادن**

- سر هم نبرد به گرد آوردن: **شکست دادن**

۲- یکی از آداب حماسه ، رجز خوانی پهلوانان دو سپاه است . کدام ابیات درس می توانند نمونه هایی از این رجز خوانی باشند؟
۲۱-۲۶ و ۲۴ الی

۳- هرگاه در بیان ویژگی و صفت چیزی، زیاد روی و بزرگ نمایی شود ، در زبان ادبی به این کار «اغراق» می گویند. این آرایه در متن های حماسی کاربرد فراوانی دارد؛ مانند:

شود کوه آهن چو دیای آب اگر بشود نام افراسیاب

فردوسی

از متن درس ، دو نمونه از کاربرد «اغراق» را بباییید و آن را توضیح دهید

بیت ۱: خوش سواران و اسان زدشت از برام و کیوان، همی برگذشت / بیت ۷: بشد تیر رام با خود و کبرا، همی گردن زم اندر آمد به ابر /

بیت ۱۰: به کرگزان دست برد اشکبوس از مین آشنین شد پرآبنوس

۴- در کدام ابیات ، لحن بیان شاعر ، طنزآمیز است؟ ۱۹ - ۲۱ - ۳۱ - ۳۵

قلمه رو فکری:

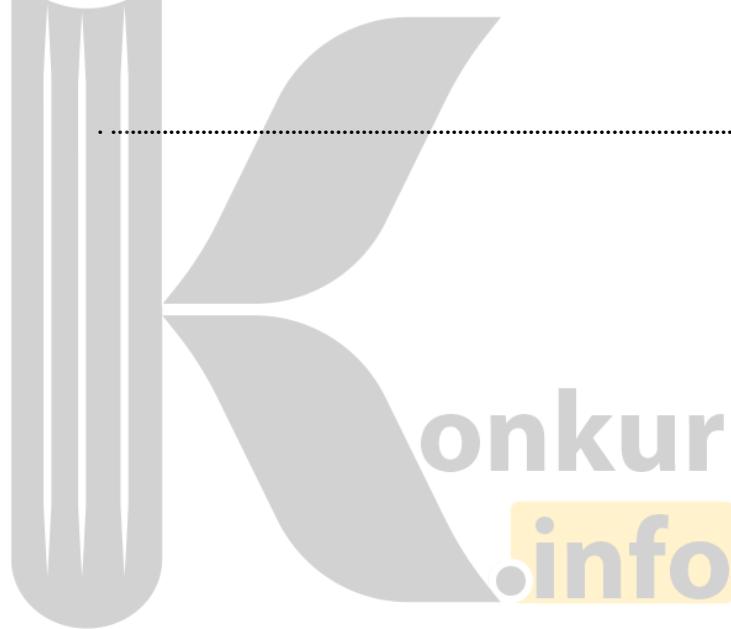
۱- چرا رستم از رقام بر آشفت؟ چون از میدان جنگ فرار کرده بود

۲- به نظر شما ، چرا رستم پیاده به نبرد ، روی آورد؟ برای نشان دادن قدرت خود و تحقیر اشکبوس

۳- بر پایه این درس ، چند ویژگی برتر رستم را بنویسید. اعتماد به نفس- بی باک- وطن پرستی- غیرت و تصریب

۴- از دید روحی- روانی چه ویژگی در کلام فردوسی هست که ما ایرانیان بدان می بالیم؟ میهن دوستی و ملی کرایی- شجاعت- پهلوانی- حمام.

-۵

گنج حکمت

عامل و رعیت

ذوالون مصهري پادشاهي را گفت: «شنيده ام فلان عامل را که فرستاده ای به فلان ولایت، بر رعيت درازدستی می کند و نظم روا می دارد.» گفت: «روزی سرزای او بدهم.» گفت: «بلی، روزی سرزای او بدهی که مال از رعيت تمام استده باشد. پس به زجر و مصادره ازوی بازستانی و در خزینه نهی، دویش و رعيت را چه سود دارد؟»

پادشاه خجل گشت و دفعه مصنّت عامل بفرمود در حال.

قلمرو زبانی: پادشاهی را (به پادشاهی) را حرف اضافه ستد
ده باشد: گرفته باشد / مصادره: جریمه کردن / خزینه: ممال خزانه / مضرت: زیان

قلمرو ادبی:

درازدستی کردن: کنایه از «تجاوز و ستم»

سرکسر گ باید هم اول برد نه چون کو غفت دان مردم دید

قلمرو ادبی:

سر بریدن: کنایه از «کشتن» بیت دارای مَثَل است

قلمرو فکری:

ارتباط معنایی دارد با:

بند باید کرد سیلی را ز سر (یعنی جلوی سیل را باید از سرچشمه گرفت) / ای سلیم آب ز سرچشمه ببند / که چو پر شد نتوان گلستان ، سعدی بستن جوى.

بروزترین و ابرترین
سایت کنکوری کشور

WWW.KONKUR.INFO

